T091 ATĐ 3 (30) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q28-Tạp Uẩn-Luận về Bổ Đặc Già La

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 28

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 28

LUAÄN VEÀ BOÅ-ÑAËC-GIAØ-LA (Phaàn 6)

Hoûi: Söï vieäc aáy nhö theá naøo? Ñaùp: nhö Kim cang duï ñònh cuûa ñaïo voâ giaùn saép dieät vaø Taän trí cuûa ñaïo giaûi thoaùt saép sinh. Neáu Kim cang duï ñònh cuûa ñaïo voâ giaùn ñang dieät, Taän trí cuûa ñaïo giaûi thoaùt ñang sinh, thì luùc baáy giôø goïi laø luùc sinh taâm Voâ hoïc vò lai giaûi thoaùt taát caû chöôùng ngaïi. Trong naøy, Kim cang duï ñònh saép dieät, nghóa laø luùc söû duïng töôùng sinh; Taän trí saép sinh, nghóa laø saép ñeán töôùng sinh; luùc baáy giôø vaãn coøn goïi laø chöa ñöôïc giaûi thoaùt, bôûi vì chöa nhaát ñònh löu chuyeån theo ñôøi kieáp ñang noái tieáp nhau. Kim cang duï ñònh ñang dieät, nghóa laø luùc söû duïng töôùng dieät; Taän trí ñang sinh, nghóa laø ñang söû suïng töôùng sinh; luùc baáy giôø môùi goïi laø nay ñöôïc giaûi thoaùt, bôûi vì chaéc chaén coù naêng löïc löu chuyeån theo ñôøi kieáp ñang noái tieáp nhau. Neáu Kim cang duï ñònh ñaõ dieät vaø Taän trí ñaõ sinh, thì luùc baáy giôø goïi laø ñaõ ñöôïc giaûi thoaùt, trong naøy taïm thôøi neâu ra phaàn vò saép giaûi thoaùt ñeå hieån baøy phaàn vò ñang giaûi thoaùt. Hoûi: Vì sao goïi laø Kim cang duï ñònh? Ñaùp: Bôûi vì khoâng coù phieàn naõo gì maø khoâng ñoaïn tröø khoâng phaù tan - khoâng xuyeân thuûng - khoâng vôõ naùt, ví nhö kim cang khoâng coù vaät gì maø khoâng ñoaïn tröø - khoâng phaù tan khoâng xuyeân thuûng khoâng vôõ naùt, hoaëc laø ngaø - hoaëc laø ngoïc - hoaëc laø ñaù..., vì vaäy Ñònh naøy goïi laø Kim cang duï. Giaû söû trong thaân höõu tình coù ñuû moïi phieàn naõo maø coù theå phaùt khôûi Ñònh naøy, thì luùc baáy giôø coù theå nhanh choùng ñoaïn tröø taát caû phieàn naõo cuûa ba coõi. Laøm theá naøo bieát ñöôïc nhö vaäy? Bôûi vì luùc Kim cang duï ñònh hieän roõ tröôùc maét, thì nhanh choùng chöùng ñöôïc phaùp ñoaïn phieàn naõo do kieán - tu maø ñoaïn cuûa ba coõi. Hoûi: Daïo voâ giaùn anyø laáy boán uaån - naêm uaån laøm tuï taùnh, vì sao chæ noùi veà Ñònh vaäy?

Ñaùp: Bôûi vì chæ taêng veà Ñònh. Nhö Kieán ñaïo laáy naêm uaån laøm töï taùnh, bôûi vì chæ taêng veà kieán cho neân cho neân chæ goïi laø Kieán ñaïo. Nhö trí theá tuïc hieän quaùn bieân laáy boán uaån - naêm uaån laøm töï taùnh, bôûi vì chæ taêng veà Trí cho neân chæ goïi laø Trí. Nhö boán Thoâng haïnh laáy boán uaån - naêm uaån laøm töï taùnh, bôûi vì chæ taêng veà Thoâng tueä cho neân chæ goïi laø Thoâng haïnh. Nhö vaäy, ñaïo naøy tuy laáy boán uaån - naêm uaån laøm töï taùnh maø chæ taêng veà Ñònh, cho neân cchæ goïi laø Kim cang duï ñònh. Hoûi: Vì sao ñaïo naøy chæ taêng veà Ñònh? Ñaùp: Bôûi vì phieàn naõo thuoäc phaåm Haï Haï cuûa Phi töôûng xöù raát khoù ñoaïn tröø - khoù phaù boû vaø raát khoù vöôït qua, caàn phaûi duøng Ñònh kieân coá laøm nôi nöông töïa, phaùt khôûi tinh tieán maïnh meõ môùi coù theå tröø boû ñöôïc. Ví nhö coù ngöôøi muoán gieát haïi Höông töôïng (voi chuùa), tröôùc tieân phaûi ñaët chaân vöõng vaøng roài sau ñoù môùi phaùt ra söùc maïnh, thì coù theå thaønh töïu söï gieát haïi Höông töôïng; cho neân ñaïo naøy chæ taêng veà taùc duïng cuûa Ñònh. Laïi nöõa, phieàn naõo thuoäc phaåm Haï Haï cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù voâ cuøng vi teá chöù khoâng roõ raøng - khoâng hieän baøy, khoù coù theå nhaän bieát ñöôïc, caàn phaûi döïa vaøo Ñònh thuø thaéng khieán cho taâm laéng saâu töôøng taän thì môùi coù theå ñoaïn tröø ñöôïc. Nhö ngöôøi baén gioûi muoán baén truùng naûy loâng, döïa vaøo phöông phaùp thuaän tieän kheùo leùo khieán cho taâm laéng saâu töôøng taän thì muõi teân phaùt ra môùi truùng ñích; cho neân ñaïo naøy chæ taêng veà taùc duïng cuûa Ñònh. Hoûi: Kim cang duï Ñònh naøy coù maáy trí? Ñaùp: Coù saùu trí, ñoù laø boán Loaïi trí vaø Dieät - Ñaïo phaùp trí. Trong naøy, hoaëc coù luùc duøng Khoå loaïi trí tö duy veà caùc haønh cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm haønh töôùng Voâ thöôøng - Khoå - Khoâng - Voâ ngaõ, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Hoaëc coù luùc duøng Taäp loaïi trí tö duy veà caùc haønh Nhaân cuûa phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm haønh töôùng nhaân Taäp sinh duyeân, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Hoaëc coù luùc duøng Dieät phaùp trí tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa coõi Duïc, laøm haønh töôùng Dieät tónh dieäu ly, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Hoaëc coù luùc duøng Ñaïo phaùp trí tö duy veà caùc haønh Ñaïo cuûa coõi Duïc, laøm haønh töôùng Ñaïo nhö haønh xuaát, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Hoaëc coù luùc duøng Dieät loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù nhaát, cho ñeán hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm haønh töôùng Dieät tónh dieäu ly, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Hoaëc coù luùc duøng Ñaïo loaïi trí , tö duy veà phaåm ñaïo thuoäc Loaïi trí cuûa chín ñòa, laøm haønh töôùng Ñaïo nhö haønh xuaát, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy ñeàu goïi laø Kim cang duï ñònh. Ñaây goïi laø Tyø-baø-sa toùm löôïc ôû nôi naøy.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 28 498

Hoûi: Kim cang duï ñònh naøy döïa vaøo ñòa naøo, coù maáy haønh töôùng? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Döïa vaøo vò chí ñònh coù naêm möôi hai haønh töôùng, nghóa laø döïa vaøo Vò chí ñònh, hoaëc coù luùc duøng Khoå loaïi trí, tö duy veà caùc haønh cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Taäp loaïi trí, tö duy veà caùc haønh Nhaân cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù,

laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Dieät phaùp trí, tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa coõi Duïc, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Ñaïo phaùp trí, tö duy veà caùc haønh Ñaïo cuûa coõi Duïc, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán trí coù möôøi saùu haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Dieät loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù nhaát, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; cho ñeán hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, taùm trí coù ba möôi hai haønh töôùng, ñuû möôøi saùu haønh töôùng tröôùc thaønh ra boán möôi taùm haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Ñaïo loaïi trí, tö duy veà phaåm ñaïo thuoäc Loaïi trí cuûa chín ñòa, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, neân trí coù boán haønh töôùng, ñuû boán möôi taùm haønh töôùng tröôùc thaønh ra naêm möôi hai haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Nhö döïa vaøo Vò chí ñònh, cho ñeán döïa vaøo Tónh löï thöù tö cuõng nhö vaäy. Döïa vaøo Khoâng voâ bieân xöù coù hai möôi taùm haønh töôùng, nghóa laø döïa vaøo Khoâng voâ bieân xöù, hoaëc coù luùc duøng Khoå loaïi trí, tö duy veà caùc haønh cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñeå ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Taäp loaïi trí, tö duy veà caùc haønh Nhaân cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, hai trí coù taùm haønh töôùng. Hoaëc luùc duøng Dieät loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Khoâng voâ bieân xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; cho ñeán hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A- la-haùn. Nhö vaäy, boán trí coù möôøi saùu haønh töôùng, ñuû taùm haønh töôùng

tröôùc thaønh ra hai möôi boán haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Ñaïo loaïi trí, tö duy veà phaåm ñaïo thuoäc Loaïi trí cuûa chín ñòa, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, neân trí coù boán haønh töôùng, ñuû hai möôi boán haønh töôùng tröôùc thaønh ra hai möôi taùm haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Döïa vaøo Thöùc voâ bieân xöù coù hai möôi boán haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh, nghóa laø tröø ra boán haønh töôùng tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Khoâng voâ bieân xöù, coøn laïi nhö noùi döï vaøo Khoâng voâ bieân xöù. Döïa vaøo Voâ sôû höõu xöù coù hai möôi haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh, nghóa laø tröø ra boán haønh töôùng tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Thöùc voâ bieân xöù, coøn laïi nhö noùi döïa vaøo Thöùc voâ bieân xöù. Coù Sö khaùc noùi: Döïa vaøo Vò chí ñònh, hoaëc coù luùc duøng Khoå loaïi trí, tö duy veà caùc haønh cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy

theo moât haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Taäp loaïi trí, tö duy veà caùc haønh Nhaân cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Dieät phaùp trí, tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa coõi Duïc, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöïoc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Ñaïo phaùp trí, tö duy veà caùc haønh Ñaïo cuûa coõi Duïc, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la- haùn. Nhö vaäy, boán trí coù möôøi saùu haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Dieät loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù nhaát, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng, trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; cho ñeán hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Phi töôûng phi phi töôûng, laøm boán haønh töôùng vaø tuy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, taùm trí coù ba möôi hai haønh töôùng, ñuû möôøi saùu haønh töôùng tröôùc thaønh ra boán möôi taùm haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Ñaïo loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Ñaïo cuûa Tónh löï thöù nhaát, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; cho ñeán hoaëc tö duy veà caùc haønh Ñaïo cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, taùm trí coù ba möôi hai haønh töôùng, ñuû boán möôi taùm haønh töôùng tröôùc thaønh ra taùm möôi haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Nhö döïa vaøo Vò chí ñònh, cho ñeán döïa vaøo Tónh löï thöù tö cuõng nhö vaäy. Döïa vaøo Khoâng voâ bieân xöù coù boán möôi haønh töôùng cuûa Kim cang

duï Ñònh. Nghóa laø döïa vaøo Khoâng voâ bieân xöù, hoaëc coù luùc duøng Khoå loaïi trí; tö duy veà caùc haønh cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Taäp loaïi trí, tö duy veà caùc haønh Nhaân cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, hai trí coù taùm haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Dieät loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Khoâng voâ bieân xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán trí coù möôøi saùu haønh töôùng, ñuû taùm haønh töôùng tröôùc thaønh ra hai möôi boán haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Ñaïo loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Ñaïo cuûa Khoâng voâ bieân xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; cho ñeán hoaëc tö duy veà caùc haønh Ñaïo cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán trí coù möôøi saùu haønh töôùng, ñuû hai möôi boán haønh töôùng tröôùc thaønh ra boán möôi haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Döïa vaøo Thöùc voâ bieân xöù coù ba möôi hai haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh, nghóa laø tröø ra taùm haønh töôùng tö duy veà caùc haønh Dieät - Ñaïo cuûa Khoâng voâ

bieân xöù, coøn laïi nhö döïa vaøo Khoâng voâ bieân xöù ñaõ noùi. Döïa vaøo Voâ sôû höõu xöù coù hai möôi boán haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh, nghóa laø tröø ra taùm haønh töôùng tö duy veà caùc haønh Dieät - Ñaïo cuûa Thöùc voâ bieân xöù, coøn laïi nhö döïa vaøo Thöùc voâ bieân xöù ñaõ noùi. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: " Döïa vaøo Vò chí ñònh coù möôøi ba haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh, nghóa laø trong Kieán ñaïo coù boán Loaïi trí nhaãn, trong Tu ñaïo lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù do tu maø ñoaïn coù chín ñaïo voâ giaùn, ñoù goïi laø möôøi ba haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Nhö döïa vaøo Vò chí ñònh, cho ñeán döïa vaøo Tónh löï thöù tö cuõng nhö vaäy. Döïa vaøo Khoâng voâ bieân xöù cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, ñeàu chæ coù chín haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh, nghóa laø tröø ra boán Loaïi trí nhaãn, coøn laïi nhö döïa vaøo Vò chí ñònh ñaõ trình baøy." Noùi nhö vaäy thì döïa vaøo Vò chí ñònh coù neân traêm saùu möôi boán haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Nghóa laø döïa vaøo Vò chí Ñònh, hoaëc coù luùc duøng Khoå loaïi trí, tö duy veà caùc haønh cuûa Phi tuôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân neân haønh töôùng trong ñoù ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Taäp loaïi trí, tö duy veà caùc haønh Nhaân cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo moât haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Dieät phaùp trí, tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Coõi Duïc, laøm boán haønh töôùng vaø

tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Ñaïo phaùp trí, tö duy veà caùc haønh ñaïo cuûa coõi Duïc, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán trí coù möôøi saùu haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Dieät loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù nhaát, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; cho ñeán hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán nhaân taùm thaønh ra ba möôi hai haønh töôùng, ñuû möôøi saùu haønh töôùng tröôùc thaønh ra boán möôi taùm haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa cuûa Tónh löï thöù nhaát - thöù hai, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù hai - thöù ba, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù ba - thöù tö, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù tö vaø Khoâng voâ bieân xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Khoâng voâ bieân xöù vaø Thöùc voâ bieân xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Thöùc voâ bieân xöù vaø Voâ sôû höõu xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Voâ sôû höõu xöù vaø Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñeàu laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán nhaân baûy thaønh ra hai möôi taùm haønh töôùng tröôùc thaønh ra baûy möôi saùu haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù nhaát - thöù hai - thöù ba, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù hai - thöù ba - thöù

tö, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù ba - thöù tö vaø Khoâng voâ bieân xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù tö - Khoâng voâ bieân xöù vaø Thöùc voâ bieân xöù, hoaëc laø tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Thöùc voâ bieân xöù - Voâ sôû höõu xöù vaø Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñeàu laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán nhaân saùu thaønh ra hai möôi boán haønh töôùng, ñuû baûy möôi saùu haønh töôùng tröôùc thaønh ra neân traêm haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa boán Tónh löï, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù hai cho ñeán Khoâng voâ bieân xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù ba cho ñeán Thöùc voâ bieân xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù tö cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Khoâng voâ bieân xöù cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñeàu laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán nhaân naêm thaønh ra hai möôi haønh töôùng, ñuû neân traêm haønh töôùng tröôùc thaønh ra neân traêm hai möôi haønh töôùng.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 28 502

Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa boán Tónh löï vaø Khoâng voâ bieân xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù hai cho ñeán Thöùc voâ bieân xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù ba cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù tö cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñeàu laøm boán haønh töôùn vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán nhaân boán thaønh ra möôøi saùu haønh töôùng, ñuû neân traêm hai möôi haønh töôùng tröôùc thaønh ra neân traêm ba möôi saùu haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù nhaát cho ñeán Thöùc voâ bieân xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù hai cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù ba cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñeàu laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, ba nhaân boán thaønh ra möôøi hai haønh töôùng, ñuû neân traêm ba möôi saùu haønh töôùng tröôùc thaønh ra neân traêm boán möôi taùm haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù nhaát cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù hai cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñeàu laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, hai nhaân boán thaønh ra taùm haønh töôùng, ñuû neân traêm boán möôi taùm haønh töôùng tröôùc thaønh ra neân traêm naêm möôi saùu haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Tónh löï thöù nhaát cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Boán haønh töôùng naøy ñuû neân traêm naêm möôi saùu haønh töôùng tröôùc thaønh ra neân traêm saùu möôi haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Ñaïo loaïi trí, tö duy veà phaåm ñaïo thuoäc Loaïi trí cuûa chín ñòa, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng tröôùc thaønh ra neân traêm saùu möôi boán haønh töôùng

cuûa Kim cang duï Ñònh. Nhö vaäy döïa vaøo Vò chí ñònh, cho ñeán döïa vaøo Tónh löï thöù tö cuõng nhö vaäy. Döïa vaøo Khoâng voâ bieân xöù, coù naêm möôi hai haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Nghóa laø döïa vaøo Khoâng voâ bieân xöù, hoaëc coù luùc duøng Khoå loaïi trí, tö duy veà caùc haønh cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Taäp loaïi trí, tö duy veà caùc haønh Nhaân cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, hai trí coù taùm haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Dieät loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Khoâng voâ bieân

xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; cho ñeán hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán nhaân boán thaønh ra möôøi saùu haønh töôùng, ñuû taùm haønh töôùng tröôùc thaønh ra hai möôi boán haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Khoâng voâ bieân xöù vaø Thöùc voâ bieân xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Thöùc voâ bieân xöù vaø Voâ sôû höõu xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Voâ sôû höõu xöù vaø Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñeàu laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, ba nhaân boán thaønh ra möôøi hai haønh töôùng, ñuû hai möôi boán haønh töôùng tröôùc thaønh ra ba möôi saùu haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Khoâng voâ bieân xöù - Thöùc voâ bieân xöù vaø Voâ sôû höõu xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Thöùc voâ bieân xöù - Voâ sôû höõu xöù vaø Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñeàu laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, hai nhaân boán thaønh ra taùm haønh töôùng, ñuû ba möôi saùu haønh töôùng tröôùc thaønh ra boán möôi boán haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Khoâng voâ bieân xöù cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Boán haønh töôùng naøy ñuû boán möôi boán haønh töôùng tröôùc thaønh ra boán möôi taùm haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Ñaïo loaïi trí; tö duy veà phaåm ñaïo thuoäc Loaïi trí cuûa chín ñòa, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn.Boán haønh töôùng naøy ñuû boán möôi taùm haønh töôùng tröôùc thaønh ra naêm möôi hai haønh tuôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Döïa vaøo Thöùc voâ bieân xöù, coù ba möôi saùu haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Nghóa laø döïa vaøo Thöùc voâ bieân xöù, hoaëc coù luùc duøng Khoå loaïi trí, tö duy veà caùc haønh Phi töôûng phi phi töôûng xöù,laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Taäp loaïi trí, tö duy veà caùc haønh Nhaân cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, hai trí coù taùm haønh töôùng. Hoaëc

coù luùc duøng Dieät loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Khoâng voâ bieân xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la- haùn; cho ñeán hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, ba nhaân boán thaønh ra möôøi hai haønh töôùng, ñuû taùm haønh töôùng tröôùc thaønh ra hai möôi taùm haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc

tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Thöùc voâ bieân xöù vaø Voâ sôû höõu xöù, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Voâ sôû höõu xöù vaø Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñeàu laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaõ ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, hai nhaân boán thaønh ra taùm haønh töôùng, ñuû hai möôi haønh töôùng tröôùc thaønh ra hai möôi taùm haønh töôùng. Nhö vaäy, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Thöùc voâ bieân xöù cho ñeán Phi töôûng cuûa phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Boán haønh töôùng naøy ñuû hai möôi taùm haønh töôùng tröôùc thaønh ra ba möôi hai haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Ñaïo loaïi trí, tö duy veà phaåm ñaïo thuoäc Loaïi trí cuûa chín ñòa, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Boán haønh töôùng naøy ñuû ba möôi hai haønh töôùng tröôùc thaønh ra ba möôi saùu haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Döïa vaøo voâ sôû höõu xöù, coù hai möôi boán haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Nghóa laø döï vaøo Voâ sôû höõu xöù, hoaëc coù luùc duøng Khoå loaïi trí, tö duy veà caùc haønh cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn; hoaëc coù luùc duøng Taäp loaïi trí, tö duy veà caùc haønh Nhaân cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, hai trí coù taùm haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Dieät loaïi trí, hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Voâ sôû höõu xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A- la -haùn; hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Phi töôûng phi phi töôûng, laøm boùn haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la -haùn; hoaëc tö duy veà caùc haønh Dieät cuûa Voâ sôû höõu xöù vaø Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laøm boán haønh töôùng vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaûA-la-haùn. Nhö vaäy, ba nhaân boán thaønh ra möôøi hai haønh töôùng, ñuû ñaùm haønh töôùng tröôùc thaønh ra hai möôi haønh töôùng. Hoaëc coù luùc duøng Ñaïo loaïi trí, tö duy veà phaåm ñaïo thuoäc Loaïi trí cuûa chín ñòa, laøm boán haønh töôùn vaø tuøy theo neân haønh töôùng trong ñoù, ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Boán haønh töôùng naøy ñuû hai möôi haønh töôùng tröôùc thaønh ra hai möôi boán haønh töôùng cuûa Kim cang duï Ñònh. Trong naøy, döïa vaøo ñònh Voâ saéc, khoâng phaùt khôûi phaùp trí, cuõng Khoâng duyeân vôùi Khoå-Taäp vaø Dieät cuûa ñòa döôùi, bôûi vì ñònh Voâ saéc chæ duyeân vôùi ñòa mình vaø ñòa treân. Töø tröôùc ñeán ñaây ñaõ noùi veà Kim cang duï Ñònh cuûa ngöôøi sinh ôû coõi Duïc, sinh

ôû hai coõi treân, nhö thích hôïp neân bieát ñaõ phaùt Khôûi nhieàu ít. Nghóa laø sinh vaøo hai coõi treân chaéc chaén khoâng phaùt khôûi Phaùp trí, bôûi vì coõi aáy chaùn ngaùn Khoå - Taäp ñeá cuûa coõi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 28 505

döùôi cho neân khoâng muoán quaùn laïi nöõa; ñaõ Khoâng quaùn veà Khoå - Taäp cuûa coõi döôùi, cuõng khoâng quaùn ñeán Dieät - Ñaïo trí laáy Khoå - Taäp trí laøm ñaàu tieân. Neáu sinh vaøo ñòa treân khoâng döïa vaøo ñòa döôùi maø lìa boõ nhöõng phieàn naõo coøn laïi, thì bôûi vì ñòa treân töï nhieân coá ñònh haün hôn caû ñòa döôùi; ngoaïi tröø sinh vaøo Phi töôûng phi phi töôûng xöù, bôûi vì nôi aáy khoâng coá ñònh voâ laäu cuûa ñòa mình, nhaát ñònh phaûi döïa vaøo Voâ sôû höõu xöù beân döôùi maø phaùt khôûi ñònh voâ laäu ñeå lìa boû nhöõng phieàn naõo coøn laïi. Neáu sinh vaøo Tónh löï cuûa ñòa treân, thì nhaát ñònh khoâng duyeân vôùi Khoå - Taäp vaø Dieät ôû Tónh löï cuûa ñòa döôùi, bôûi vì chaùn ngaùn Khoå - Taäp cuûa ñòa aáy, nhö ñaõ noùi veà Phaùp trí. Hoûi: Taâm chöa giaûi thoaùt, neân noùi laø giaûi thoaùt; taâm ñaõ giaûi thoaùt, neân noùi laø giaûi thoaùt chaêng? Ñaùp: Taâm ñaõ giaûi thoaùt, neân noùi laø giaûi thoaùt. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì tröôùc ñaây tuy noùi ñeán taâm giaûi thoaùt tham - saân - si, laïi noùi veà luùc taâm Voâ hoïc vò lai sinh khoûi thì giaûi thoaùt taát caû chöôùng ngaïi,maø chöa noùi ñeán taâm chöa giaûi thoaùt neân noùi laø giaûi thoaùt, taâm ñaï giaûi thoaùt neân noùi laø giaûi thoaùt, any caàn phaûi noùi veà ñieàu aáy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Sao noùi laø taâm naøy goïi laø ñaõ giaûi thoaùt? Ñaùp: Bôûi vì taùnh voán coù giaûi thoaùt ñoái voái tham - saân - si. Hoûi: Neáu nhö ñaõ giaûi thoaùt ñoái vôùi tham - saân - si, thì taïi sao laïi noùi laø nay ñöôïc giaûi thoaùt? Ñaùp: Bôûi vì döïa vaøo phieàn naõo cho neân goïi laø ñaõ giaûi thoaùt; neáu döïa vaøo söï löu chuyeån theo ñôøi kieáp ñang noái tieáp nhau thì goïi laø nay ñöôïc giaûi thoaùt, bôûi vì nay trong phaàn vò naøy môùi coù theå löu chuyeån theo ñôøi kieáp ñang noái tieáp nhau. Ñoái vôùi nghóa nhö vaäy, vì chöa thoâng ñaït maø ñöa ra lôøi chaát vaán naøy: Neáu ñaõ giaûi thoaùt thì khoâng neân noùi laø giaûi thoaùt, neáu nhö giaûi thoaùt thì khoâng neân noùi laø ñaõ giaûi thoaùt, taâm ñaõ gaûi thoaùt maø noùi laø giaûi thoaùt thì khoâng hôïp vôùi chaùnh lyù. Tuy döïa vaøo nghóa tröôùc thì vaán naïn naøy ñaõ loaïi boû, maø nay laïi daãn ra söï vieäc khaùc ñeå giaûi thích veà ñieàu aáy. Nhö trong kinh noùi: “Ñaïi Vöông baây giôø töø nôi naøo ñeán?” Nhaø vua aáy tuy ñaõ ñeán maø noùi nay ñeán, ôû ñaây cuõng thuaän theo nhö vaäy, khoâng caàn phaûi vaën hoûi laøm gì! Trong naøy, Luaän chuû vì bieåu hieän veà nghóa naøy, laïi daãn ra kinh khaùc ñeå hoûi vaën laïi ngöôøi chaát vaán. Nay caàn phaûi hoûi veà ñieàu aáy, nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Neáu ñoaïn aùi khoâng coøn saùt laïi, nhö hoa sen moïc ôû trong nöôùc, Tuøy theo rôøi boû caû hai beân, nhö raén loät boû taám da.”

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 28 506

OÂng thöøa nhaän caùch noùi naøy laø caùch noùi thích hôïp chaêng? Ngöôøi chaát vaán traû lôøi ñuùng nhö vaäy. Vì sao oâng phaûi cho raèng ñaõ rôøi boû hay chöa rôøi boû noùi laø rôøi boû? Ngöôøi chaát vaán traû lôøi ñaõ rôøi boû thì noùi laø rôøi

boû. Tuøy theo ñieàu toâi ñaõ noùi: Neáu ñaõ rôøi boû thì khoâng neân noùi laø rôøi boû, neáu rôøi boû thì khoâng neân noùi laø ñaõ rôøi boû, ñaõ rôøi boû maø noùi laø rôøi boû, thì khoâng hôïp vôùi chaùnh lyù. Trong naøy, Luaän chuû hoûi vaën laïi ngöôøi chaát vaán laøm cho ngöôøi aáy töï hieåu, laø vôùi caùch giaûi thích cuûa hoï nhö caùch hieåu cuûa hoï maø giaûi thích thoâng suoát. Nhöng trong baøi tuïng naøy, hai caâu tröôùc bieåu hieän veà nghóa ñaõ rôøi boû, vì ñaõ ñoaïn tröø phieàn naõo ôû giöõa theá gian, taâm khoâng coù gì vöôùng maéc gioáng nhö hoa sen; hai caâu sau bieåu hieän veà nghóa nay ñang rôøi boû, khoâng truù vaøo saùu caên - saùu traàn beân naøy hay beân kia, bôûi gì gioáng nhö raén loät boû da cuõ khoâng coù gì löu luyeán. Ñoù laø ñoái vôùi chuyeän xöa maø noùi aâm laø Nay, nhö vaäy khoâng coù gì sai. ÔÛ ñaây cuõng thuaän theo nhö vaäy, tuy ñaõ giaûi thoaùt maø noùi nay ñang giaûi thoaùt, vaãn khoâng coù gì loãi laàm. Ñeå chöùng minh veà nghóa naøy, laïi daãn ra kinh khaùc ñeå vaën hoûi ngöôøi chaát vaán, nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Ñoaïn tröø maïn töï mình kheùo ñònh, taâm kheùo leùo côûi boû taát caû, Luoân luoân vaéng laëng khoâng phoùng tuùng, vöôït caùi cheát ñeán bôø giaûi thoaùt.” OÂng thöø nhaän caùch noùi naøy laø caùch noùi thích hôïp chaêng? Ngöôøi chaát vaán traû lôøi ñuùng nhö vaäy. OÂng muoán theá naøo, laø ñaõ ñeán thì noùi laø ñeán hay laø chöa ñeán thì noùi laø ñeán? Ngöôøi chaát vaán traû lôøi ñaõ ñeán thì noùi laø ñeán. Tuøy theo ñieàu toâi ñaõ noùi: Neáu ñaõ ñeán thì khoâng neân noùi laø ñeán, neáu ñeán thì khoâng neân noùi laø ñaõ ñeán, ñaõ ñeán maø noùi laø ñeán, thì khoâng hôïp vôùi chaùnh lyù. Ñaây laø giaûi thích veà vaán naïn, yù nhö tröôùc neân bieát. Nghóa laø trong baøi tuïng naøy, hai caâu tröôùc bieåu hieän veà nghóa ñaõ ñeán, hai caâu sau bieåu hieän veà nghóa nay ñang ñeán. Ñoù laø ñoái vôùi chuyeän xöa maø noùi aâm laø Nay, nhö vaäy khoâng coù gì sai. ÔÛ ñaây cuõng thuaän theo nhö vaäy, cho neân toång keát noùi raèng: Phaùp kia ñaõ hôïp lyù thì phaùp naøy cuõng thuaän theo nhö vaäy. Töùc laø bieåu hieän trong naøy söû duïng caùch giaûi thích gioáng nhö ngöôøi ta, khuyeân ngöôøi chaát vaán aáy ñoái vôùi caùc kinh caàn phaûi kheùo leùo phaân bieät veà Lieãu nghóa vaø Baát lieãu nghóa. Laïi ñöa ra caùch noùi naøy: Do ñoù, ñoái vôùi caùc kinh caàn phaûi phaân bieät veà nghóa lyù. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Thuù quay veà röøng nuùi, chim veà vôùi hö khoâng, Thaùnh veà vôùi Nieát - baøn, phaùp quay veà phaân bieät.”

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 28 507

Boán loaïi nhö vaäy ñeán nôi quay veà cuûa mình môùi ñöôïc an laïc, vì vaäy ngöôøi trí caàn phaûi kheùo phaân bieät nghóa lyù ñoái vôùi Kinh, khoâng neân nhö lôøi noùi maø voäi vaøng ñöa ra kieán giaûi. Neáu nhö lôøi noùi maø hieåu, thì laøm cho Thaùnh giaùo tröôùc - sau traùi ngöôïc nhau, cuõng khieán cho taâm mình khôûi leân chaáp tröôùc ñieân ñaûo. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Tyø kheo neân bieát! Döïa vaøo chaùn ngaùn maø lìa nhieãm, döïa vaøo lìa nhieãm maø giaûi thoaùt , döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñeán caûnh giôùi Nieát - baøn...” Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì phaân bieät roäng veà nghóa trong kính. Nghóa laø trong Kinh noùi: “Döïa vaøo chaùn ngaùn maø liaø nhieãm...” Tuy noùi nhö vaäy maø khoâng bieän giaûi roäng ra, theá naøo laø döïa vaøo chaùn ngaùn maø lìa nhieãm, cho ñeán theá

naøo laø döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñeán caûnh gôùi Nieát - baøn? Kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu gì trong kinh khoâng noùi thì nay caàn phaûi phaân bieät, cho neânsoaïn ra phaàn luaän naøy. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Tyø kheo neân bieát! Döïa vaøo chaùn ngaùn maø lìa nhieãm, döïa vaøo lìa nhieãm maø giaûi thoaùt, döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñeán caûnh giôùi Nieát - baøn.” Hoûi: Trong neân taäp hôïp cuûa taâm thì coù ñuû chaùn ngaùn - lìa nhieãm vaø giaûi thoaùt, vì sao chæ noùi döïa vaøo chaùn ngaùn maø lìa nhieãm - döïa vaøo lìa nhieãm maø giaûi thoaùt, chöù khoâng noùi döïa vaøo giaûi thoaùt maø lìa nhieãm - döïa vaøo lìa nhieãm maø chaùn ngaùn? Ñaùp: Bôûi vì phaùt sinh tuøy thuaän vôùi hôn haún. Nghóa laø ba phaùp naøy tuy laø cuøng phaùt sinh, nhöng maø chaùn ngaùn ñoái vôùi lìa nhieãm phaùt sinh tuøy thuaän hôn haún, lìa nhieãm ñoái vôùi chaùn ngaùn phaùt sinh tuøy thuaän keùm hôn; lìa nhieãm ñoái vôùi giaûi thoaùt phaùt sinh tuøy thuaän hôn haún, giaûi thoaùt ñoái vôùi lìa nhieãm phaùt sinh tuøy thuaän keùm hôn. Nhö xuùc vaø Thoï tuy laø cuøng phaùt sinh, maø noùi laø luùc duyeân Thoï, chöù khoâng noùi laø Thoï duyeân luùc; ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Trong naøy, döïa vaøo coù hai loaïi: 1. Naêng sinh. 2. Naêng ñaéc. Naêng sinh, ñoù laø döïa vaøo chaùn ngaùn maø lìa nhieãm, döïa vaøo lìa nhieãm maø giaûi thoaùt. Naêng ñaéc, nghóa laø döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñeán caûnh giôùi Nieát - baøn. Vì vaäy, ôû trong naøy ñöa ra thuaän vôùi caâu sau. Hoûi: Neáu laø nöông töïa thì cuõng laø duyeân vaøo chaêng? Ñaùp: Neáu laø duyeân vaøo thì ñoù cuõng laø nöông töïa. Hoaëc coù luùc laø nöông töïa maø khoâng phaûi laø duyeân vaøo, nghóa laø döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñeán caûnh giôùi Nieát - baøn. Laïi nöõa, ñöa vaøo coù hai loaïi: 1.Thuaän nhau. 2. Gioáng nhau.

Thuaän nhau, nghóa laø döïa vaøo chaùn ngaùn maø lìa nhieãm, döïa vaøo lìa nhieãm maø giaûi thoaùt. Gioáng nhau, nghóa laø döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñeán caûnh giôùi Nieát - baøn. Hoûi: Theá naøo laø chaùn ngaùn? Ñaùp: Neáu ñoái vôùi caùc haønh Voâ hoïc maø chaùn ngaùn - gheùt boû - traùi ngöôïc thì goïi laø chaùn ngaùn. Hoûi: Chaùn ngaùn cuõng goàm caû Hoïc vaø Phi hoïc phi voâ hoïc, vì sao trong naøy chæ noùi ñeán Voâ hoïc? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi ñeán Hoïc vaø Phi hoïc phi voâ hoïc, nhöng maø khoâng noùi ñeán thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, bôûi vì trong naøy döïa vaøo hôn haún maø noùi, nghóa laø neáu noùi ñeán phaùp hôn haún, thì phaùp Voâ hoïc laø hôn haún; neáu noùi ñeán höõu tình hôn haún;thì höõu tình Voâ hoïc laø hôn haún; cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc. Laïi nöõa, neáu noùi ñeán cöùu caùnh thì neân bieát laø cuõng noùi ñeán ñaàu vaø giöõa, cho neân khoâng noùi caû hai. Laïi nöõa, phaùp Voâ hoïc laø caên baûn cuûa phaùp thieän, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc, nghóa laø caùc phaùp thieän ñeàu döïa vaøo Voâ hoïc maø ñöôïc sinh tröôûng. Laïi nöõa, neáu coù chaùn ngaùn maø khoâng coù vui thích, coù lìa nhieãm maø khoâng coù nhieãm tröôùc, coù giaûi thoaùt maø khoâng coù raøng buoäc, coù trí tueä maø khoâng coù ngu doát, thì trong naøy noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu coù chaùn ngaùn maø khoâng trôû laïi chaùn ngaùn, coù lìa nhieãm maø khoâng trôû laïi lìa nhieãm, coù giaûi thoaùt maø khoâng trôû laïi giaûi thoaùt, thì trong naøy noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu ñoái vôùi chaùn ngaùn… maø tuï taïp troïn veïn,

thì trong naøy noùi ñeán. Toân giaû Dieäu AÂm noùi nhö vaäy: “Bôûi vì phaùp Voâ hoïc coù nhieàu thuø thaéng chöù khoâng coù loãi laàm, cho neân chæ noùi ñeán Voâ hoïc.” Ñaïi ñöùc noùi raèng: “ Neáu coõi - neõo - sinh vaø laõo - beänh - töû ñeàu khoâng coøn, thì trong naøy noùi ñeán; Hoïc... thì khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi ñeán.” Hoûi: Chaùn ngaùn laáy gì laøm töï taùnh, laø Tueä hay laø Voâ tham? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu laø Tueä thì nhöõng gì ñaõ noùi sau ñaây neân khoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø döïa vaøo chaùn ngaùn maø lìa nhieãm? Traû lôøi: Neáu chaùn ngaùn töông öng vôùi thieän caên khoâng coù tham - khoâng coù cuøng tham, khoâng coù saân - khoâng coù cuøng saân, khoâng coù si - khoâng coù cuøng si, thì goïi laø döïa vaøo chaùn ngaùn maø lìa nhieãm.” Hoûi: Trong naøy, khoâng coù tham - khoâng coù saân thì coù theå nhö vaäy, nhöng khoâng coù si thì theá naøo? Bôûi vì khoâng coù si chính laø Tueä, leõ naøo Tueä vaø Tueä coù nghóa töông öng, maø noùi chaùn ngaùn töông öng vôùi thieän caên khoâng coù si hay sao? Neáu laø khoâng coù tham thì nhöõng gì ñaõ noùi sau ñaây neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø döïa vaøo chaùn ngaùn

maø lìa nhieãm? Traû lôøi: Neáu chaùn ngaùn töông öng vôùi thieän caên khoâng coù tham - khoâng coù cuøng tham, cho ñeán noùi roäng ra.” Hoûi: Trong naøy, khoâng coù saân - khoâng coù si thì coù theå noùi nhö vaäy, nhöng khoâng coù tham thì theá naøo? Neáu chaùn ngaùn laø khoâng coù tham, thì taïi sao noùi khoâng coù tham töông öùng chaùn ngaùn? Bôûi vì töï taùnh vaø töï taùnh khoâng coù yù nghóa töông öng, cho neân trong chöông Kieân Uaån ñaõ noùi laïi laøm sao thoâng hieåu? Nhö noùi: “ Coù söï vieäc coù theå chaùn ngaùn chöù khoâng phaûi chöù khoâng phaûi laø coù theå xa lìa, ñoù laø Khoå - Taäp nhaãn trí khoâng ñoaïn caùc phieàn naõo; coù söï vieäc coù theå chaùn ngaùn maø cuõng coù theå xa lìa, ñoù laø Khoå - Taäp nhaãn trí ñoaïn caùc phieàn naõo.” Nhaãn trí laø Tueä chöù khoâng phaûi laø taùnh cuûa khoâng coù tham, laøm sao laáy chaùn ngaùn laáy khoâng coù tham laøm theå? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Chaùn ngaùn laáy Tueä laøm tö taùnh. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì nhöõng gì ñaõ noùi sau ñaây neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø döïa vaøo chaùn ngaùn maø lìa nhieãm? Traû lôøi: Neáu chaùn ngaùn töông öng vôùi thieän caên khoâng coù tham - khoâng coù cuøng tham, cho ñeán noùi roäng ra.” Vaên naøy chæ caàn noùi Khoâng coù tham - khoâng coù saân, chöù khoâng caàn noùi laø khoâng coù si, ngöôøi ñoïc lôøi vaên deã daøng maø nhaân tieän ñöa ra caùch noùi naøy. Coù Sö khaùc noùi: Chaùn ngaùn laáy khoâng cí tham laøm töï taùnh. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì nhöõng gì ñaõ noùi sau ñaây neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “ Theá naøo laø döïa vaøo chaùn ngaùn maø laøi nhieãm,” cho ñeán noùi roäng ra. Ñaùp: Vaên naøy chæ caàn noùi Khoâng coù tham - khoâng coù saân, chöù khoâng caàn noùi laø khoâng coù si, nhöng noùi khoâng coù tham laø bieåu hieän roõ raøng veà nôi nöông töïa, nghóa laø hoaëc coù luùc döïa vaøo thieän caên khoâng coù tham cho neân taâm giaûi thoaùt ñoái vôùi tham, hoaëc coù luùc döïa vaøo thieän caên khoâng coù saân cho neân taâm giaûi thoaùt ñoái vôùi saân, hoaëc coù luùc döïa vaøo thieän caên khoâng coù si cho neân taâm giaûi thoaùt ñoái vôùi si;

hoaëc coù luùc döïa vaøo thieän caên khoâng coù tham cho neân taâm giaûi thoaùt ñoái vôùi hai loaïi, cho ñeán hoaëc coù luùc döïa vaøo thieän caên khoâng coù si cho neân taâm giaûi thoaùt ñoái vôùi hai loaïi; hoaëc coù luùc döïa vaøo thieän caên khoâng coù tham cho neân taâm giaûi thoaùt ñoái vôùi ba loaïi, cho ñeán hoaëc coù luùc döïa vaøo thieän caên khoâng coù si cho neântaâm giaûi thoaùt ñoái vôùi ba loaïi. Trong naøy, bieåu hieän roõ raøng döïa vaøo thieän caên khoâng coù tham cho neân taâm giaûi thoaùt ñoái vôùi ba loaïi, do ñoù noùi laø neáu chaùn ngaùn töông öng vôùi thieän caên khoâng coù

tham - khoâng coù cuøng tham, cho ñeán noùi roäng ra, chöù khoâng noùi laø coù thieän caên Khoâng coù tham rieâng bieät töông öng vôùi chaùn ngaùn. Hoûi: Trong chöông Kieán Uaån ñaõ noùi laïi thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Chaùn ngaùn khoâng phaûi laø Nhaãn trí töông öng vôùi Nhaãn trí maø thieát laäp teân goïi Nhaãn trí, trong chöông Kieán Uaån döïa vaøo söï laãn taïp vôùi nhau ñeå noùi veà taùnh coù theå chaùn ngaùn. Lôøi bình: Coù phaùp rieâng bieät goïi laø chaùn ngaùn maø khoâng phaûi laø Tueä - Khoâng phaûi laø khoâng coù tham, laø taâm sôû phaùp cuøng vôùi taâm töông öng, vaán ñeà naøy noùi ôû phaàn sau. Laïi coù nhöõng phaùp khaùc töông töï caùc taâm sôû phaùp cuøng vôùi taâm töông öng nhö vaäy. Nhöng trong chöông Kieán Uaån noùi Khoå - Taäp nhaãn trí goïi laø coù theå chaùn ngaùn, bôûi vì Nhaãn trí aáy töông öùng vôùi chaùn ngaùn, cho neân goïi laø coù theå chaùn ngaùn, chöù khoâng phaûi laø töï taùnh cuûa chaùn ngaùn. Trong naøy ñaõ noùi laø chaùn ngaùn thuoäc voâ laäu. Chaùn ngaùn thuoäc höõu laäu, nghóa laø quaùn baát tònh, trì töùc nieäm, ba nghóa veà nieäm truù. Quaùn baûy xöù thieän töông öng vôùi Noõan - Ñaûnh - Nhaãn - Theá ñeä nhaát phaùp, tuøy theo söï thích hôïp cuûa phaùp aáy; vaø töông öng vôùi Theá tuïc trí Hieän quaùn bieân, tuøy theo söï thích hôïp cuûa trí aáy; cuøng vôùi nhöõng Tónh löï höõu laäu khaùc, Voâ saéc - Voâ löôïng - Giaûi thoaùt - Thaéng xöù - Bieán xöù, nhö beänh taät - nhö ung nhoït - nhö teân nhoïn..., tuøy theo töôùng thoâ bieåu hieän roõ raøng phaàn ít, neáu bieåu hieän roõ raøng roäng ra thì vöôït quaù boán bieån roäng. Hoûi: Neáu söï vieäc chuû ñoäng chaùn ngaùn thì söï vieäc aáy laø thuï ñoäng chaùn ngaùn ö? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù söï vieäc chuû ñoäng chaùn ngaùn maø khoâng phaûi laø thuï ñoäng chaùn ngaùn, ñoù laø chaùn ngaùn thuoäc voâ laäu. 2. Coù söï vieäc thuï ñoäng chaùn ngaùn maø khoâng phaûi laø chuû ñoäng chaùn ngaùn, ñoù laø tröø ra chaùn ngaùn thuoäc höõu laäu, coøn laïi cuù phaùp höõu laäu. 3. Coù söï vieäc chuû ñoäng chaùn ngaùn cuõng laø thuï ñoäng chaùn ngaùn, ñoù laø chaùn ngaùn thuoäc höõu laäu. 4. Coù söï vieäc khoâng phaûi laø chuû ñoäng chaùn ngaùn cuõng khoâng phaûi laø thuï ñoäng chaùn ngaùn, ñoù laø tröø ra chaùn ngaùn thuoäc voâ laäu, coøn laïi caùc phaùp voâ laäu. Duyeân vôùi haønh töôùng Voâ ngaõ cuûa taát caùc caùc phaùp, tuy cuõng duyeân vôùi söï vieäc thuï ñoäng chaùn ngaùn, maø laø haønh töôùng vui thích, khoâng töông öng vôùi chaùn ngaùn, nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Theá naøo laø döïa vaøo chaùn naùgn maø lìa nhieãm?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 28 511

Ñaùp: Neáu chaùn ngaùn töông öng vôùi thieän caên khoâng coù tham - khoâng coù cuøng tham, khoâng coù saân - khoâng coù cuøng saân, khoâng coù si - khoâng coù cuøng si, thì goïi laø döïa vaøo chaùn ngaùn maø lìa nhieãm. Trong naøy chöõ cuøng (ñaúng) laø bieåu hieän roõ raøng veà theá maïnh thuoäc phaåm Thöôïng, bôûi vì roäng khaép cho neân noùi laø cuøng. Laïi nöõa, neáu tuøy theo nhöõng gì thích hôïp maø duyeân vôùi taát caû caùc caûnh thì goïi laø cuøng. Laïi nöõa, tham - saân - si laø duyeân vôùi nhöõng trí höõu tình, tham taát caû laø duyeân vôùi trí phi höõu tình, laø phaùp gioáng nhau cho neân goïi laø Cuøng. Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Trong naøy chæ caàn ñeán thieän caên khoâng coù tham, bôûi vì thieän caên naøy laø phaùp ñoái trò gaàn vôùi tham nhieãm, cho neân goïi laø lìa nhieãm; thieän caên khoâng coù saân - khoâng coù si, laø ngöôøi coù theå ñoïc thoâng thaïo nhaân tieän maø ñoïc ra. Coù Sö khaùc noùi: Khoâng coù saân - khoâng coù si tuy khoâng phaûi laø ñích thöïc lìa nhieãm, maø laø töï giuùp lìa nhieãm, cho neân cuõng noùi ñeán. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Chöõ Nhieãm laø noùi chung cho taát caû phieàn naõo, noùi lìa nhieãm laø thaâu nhieáp chung taát caû phaùp thieän höõu vi, nay tuøy theo theá maïnh cho neân chæ noùi ñeán khoâng coù tham - khoâng coù cuøng tham... Hoûi: Theá naøo laø döïa vaøo lìa nhieãm maø giaûi thoaùt? Ñaùp: Neáu lìa nhieãm töông öng vôùi taâm, ñaõ thaéng giaûi - ñang thaéng giaûi vaø seõ thaéng giaûi, thì goïi laø döïa vaøo lìa nhieãm maø giaûi thoaùt. Trong naøy, giaûi thoaùt laø trong taát caû taâm sôû phaùp thuoäc ñaïi ñòa laáy thaéng giaûi laøm töï taùnh. Nhöng trong taát caû caùc phaùp coù hai loaïi giaûi thoaùt: 1. Voâ vi, goïi laø Traïch dieät. 2. Höõu vi, goïi laø Thaéng giaûi. Thaéng giaûi naøy laïi coù hai loaïi: 1. Nhieãm oâ, goïi laø Thaéng giaûi taø. 2. Khoâng nhieãm oâ, goïi laø Thaéng giaûi chaùnh. Thaéng giaûi chaùnh laïi coù hai loaïi: 1. Höõu laäu, ñoù laø nhöõng phaùp töông öng vôùi quaùn baát tònh, trì töùc nieäm.... 2. Voâ laäu, ñoù laø nhöõng phaùp töông öng vôùi Khoå phaùp trí nhaãn... Voâ laäu laïi coù hai loaïi: 1. Höõu hoïc, nghóa laø phaùt khôûi trong söï noái tieáp nhau cuûa boán Höôùng, ba Quaû vaø baûy Boå-ñaëc-giaø-la. 2. Voâ hoïc, nghóa laø phaùt khôûi trong söï noái tieáp nhau cuûa quaû A- la-haùn. Voâ hoïc laïi coù hai loaïi: 1. Thôøi taâm giaûi thoaùt, nghóa laø phaùt khôûi trong söï noái tieáp nhau

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 28 513

cuûa naêm chuûng taùnh tröôùc. 2. Thôøi taâm giaûi thoaùt, nghóa laø phaùt khôûi trong söï noái tieáp nhau cuûa taùnh Baát ñoäng. Voâ hoïc giaûi thoaùt laïi coù hai loaïi: 1. Taâm giaûi thoaùt, nghóa laø lìa tham. 2. Tueä giaûi thoaùt, nghóa laø lìa voâ minh. Hoûi: Neáu giaûi thoaùt naøy laáy thaéng giaûi laøm theå, thì laäu Thi Thieát noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø lìa tham maø taâm giaûi thoaùt? Nghóa laø thieän caên khoâng coù tham ñoái trò vôùi tham duïc. Theá naøo laølìa voâ minh maø tueä giaûi thoaùt? Nghiaõ laø thieän caên khoâng coù si ñoái trò vôùi ngu si.” Thaéng giaûi khoâng phaûi laø do ba thieän caên thaâu nhieáp, laøm sao coù theå noùi taâm - tueä giaûi thoaùt laø hai thieän caên? Ñaùp: Vaên aáy neân noùi: Theá naøo laø lìa tham maø taâm giaûi thoaùt? Nghóa laø thieän caên khoâng coù

tham töông öng vôùi taâm giaûi thoaùt. Theá naøo laø lìa voâ minh maø tueä giaûi thoaùt? Nghóa laø thieän caên khoâng coù si töông öng giaûi thoaùt. Nhöng maø khoâng noùi ñeán, thì neânbieát vaên aáy laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, taâm - tueä giaûi thoaùt thaät ra khoâng phaûi laø thieän caên, maø bôûi vì töông öng vôùi thieän caên cho neân laáy teân goïi thieän caên ñeå noùi. Laïi nöõa, trong naøy bieåu hieän roõ raøng nôi nöông töïa cuûa giaûi thoaùt, nghóa laø taâm giaûi thoaùt döïa vaøo thieän caên khoâng coù tham maø ñöôïc sinh tröôûng, duøng thieän caên khoâng coù tham ñoái trò vôùi tham duïc cho neân taâm ñöôïc giaûi thoaùt; tueä giaûi thoaùt döïa vaøo thieän caên khoâng coù si maø ñöôïc sinh tröôûng, duøng thieän caên khoâng coù si ñoái trò vôùi ngu si cho neân tueä ñöôïc giaûi thoaùt. Ñaây laø ñoái vôùi sôû y maø noùi veà Theå naêng y, cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau. Hoûi: Theá naøo laø döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñeán caûnh giôùi Nieát - baøn? Ñaùp: Neáu tham vónh vieãn ñoaïn - saân vónh vieãn ñoaïn - si vónh vieãn ñoaïn, taát caû phieàn naõo vónh vieãn ñoaïn, thì goïi laø döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñeán caûnh giôùi Nieát - baøn. Hoûi: Höõu thaân kieán ... tuøy theo neân phaùp ñoaïn ñeàu laø Nieát - baøn, vì sao trong naøy laø tham vónh vieãn ñoaïn cho ñeán taát caû vónh vieãn ñoaïn? Ñaùp: Tuy moãi neân phaùp ñoaïn ñeàu laø Nieát - baøn, maø trong naøy chæ noùi ñeán Nieát - baøn vieân maõn, cho neân khoâng caàn vaën hoûi. Laïi nöõa, teân goïi cuûa Nieát - baøn chæ thuoäc veà Voâ hoïc, phaàn vò hoïc chöa troïn veïn thì khoâng goïi laø Nieát - baøn cho neân noùi nhö vaäy. Hoûi: Vì nghóa gì maø goïi laø Nieát - baøn? Ñaùp: Phieàn naõo dieät cho neân goïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa, ba thöù löûa chaám döùt cho neân goïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa, ba töôùng vaéng laëng cho

neân goïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa, lìa caùc neõo cho neân goïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa Baøn goïi laø röøng raäm Nieát goïi laø ra khoûi, ra khoûi rình raäm che kín neângoïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa, Baøn goïi laø ñan deät, Nieát goïi laø khoâng, bôûi vì khoâng ñan deät cho neân goïi laø Nieát - baøn. Nhö coù sôïi tô thì coù nhöõng vaät ñöôïc ñang deät, khoâng coù sôïi tô thì khoâng nhö vaäy. Nhö neáu coù ng- hieäp phieàn naõo thì seõ ñan deät ra sinh töû, Voâ hoïc khoâng coù nghieäp phieàn naõo cho neân khoâng deät thaønh sinh töû, vì vaäy goïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa, Baøn goïi laø haäu höõu, Nieát goïi laø khoâng coù haäu höõu cho neân goïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa, baøn goïi laø raøng buoäc, Nieát goïi laø xa lìa raøng buoäc cho neân goïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa, baøn goïi laø taát caû khoå naïn cuûa sinh töû, Nieát goïi laø vöôït qua, taát caû khoå naïn, cuû sinh töû cho neân goïi laø Nieát - baøn. Hoûi: Chaùn ngaùn vaø lìa nhieãm gaëp giaûi thoaùt gaëp Nieát - baøn coù gì sai bieät? Ñaùp: Chaùn ngaùn ñieàu aùc - ñieàu traùi ngöôïc goïi laø chaùn ngaùn; khoâng coù gì mong caàu goïi laø lìa nhieãm taâm khoâng coøn caáu ueá, goïi laø giaûi thoaùt, vónh vieãn rôøi boû gaùnh naëng, goïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa, huûy boû phieàn naõo, goïi laø chaùn ngaùn, huûy boû aùt haønh goïi laø lìa nhieãm; ñoái vôùi duyeân xa lìa raøng buoät, goïi laø giaûi thoaùt; caùc uaån vónh vieãn vaéng laëng, goïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa, cheâ boû coõi Duïc goïi laø chaùn ngaùn; xa lìa coõi Saét, goïi laø lìa nhieãm; thoaùt khoûi coõi Voâ saéc, goïi laø giaûi thoaùt, chöùng ñöôïc söï vaéng laëng vónh vieãn, goïi laø Nieát - baøn. Laïi nöõa, chaùn ngaùn do kieán maø ñoaïn, goïi laø chaùn

ngaùn, xa lìa do tu maø ñoaïn, goïi laø lìa nhieãm, ñeán coõi Voâ hoïc, goïi laø giaûi thoaùt, chöùng ñöôïc vaéng laëng vónh vieãn goïi laø Nieát - baøn. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Chaùn ngaùn goïi laø Baïc ñòa, lìa nhieãm goïi laø Ly duïc ñòa, giaûi thoaùt goïi laø Voâ hoïc ñòa, Nieát - baøn goïi laø quaû cuûa caùc ñòa. “Toân giaû Ca-ña- dieãn-mi-töû tuøy thuaän vôùi nghóa kinh noùi nhö vaäy: “Caên luaät nghi - Giôùi luaät nghi - Voâ hoái - Hoan hyû - An laïc - Ñaúng trì laø tu haønh ñòa, trí kieán nhö thaät laø kieán ñòa, chaùn ngaùn laø Baïc ñòa, lìa nhieãm laø Ly duïc ñòa, giaûi thoaùt laø Voâ hoïc ñòa, Nieát - baøn laø quaû cuûa caùc ñòa.” Ñoù laø söï sai bieät giöõa boán loaïi chaùn ngaùn - lìa nhieãm - giaûi thoaùt vaø Nieát - baøn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.